

21. december 2010

Zmena očakávanej inflácie na rok 2011

Pripravili: Ján Luchava, Gabriel Machlica

Ministerstvo financií SR pristúpilo k zníženiu prognózy inflácie na rok 2011 z 3,7% na 3,3%. Hlavnými dôvodmi sú rozhodnutie ÚRSO (Úrad pre reguláciu sieťových odvetví) o cenách energií pre domácnosti, neschválenie zvýšenia spotrebných daní z piva a doterajší priaznivejší vývoj. Zníženie očakávanej inflácie na rok 2011 by sa malo prejaviti' na menšom zvýšení výdavkoch domácností, tie by mali vzrásť o 25,6 euro mesačne.

V septembrovej aktualizácii makroekonomickej prognózy MF SR odhadovalo rast inflácie CPI na rok 2011 o 3,7%, v súčasnosti došlo k zníženiu predpokladaného rastu cien na 3,3%. Hlavným dôvodom zmeny sú nasledujúce faktory:

- **Zmena predpokladaných rastov regulovaných cien.** ÚRSO vydalo rozhodnutie, ktorým sa priemerná cena za dodávku zemného plynu pre domácnosti od 1.1.2011 zvyšuje oproti roku 2010 o 4,47%, zvýšenie cien plynu určeného na výrobu tepla by malo spôsobiť nárast koncových cien tepla o približne 4%, rast cien dodávok vody a stočného o 1,7%. V dôsledku subvencovania výkupu elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov, podpory výroby elektriny z domáceho uhlia a podpory výroby vysokoúčinnou kombinovanou výrobou elektriny a tepla (KVET) vydalo ÚRSO rozhodnutie, na základe ktorého vzrastie cena elektriny pre domácnosti o 4,82%. Rozsah zvýšenia regulovaných cien je pomerne výrazne nižší ako sa predpokladalo v poslednej prognóze MF SR zo septembra 2010 (tabuľka nižšie).
- **Neschválenie zvýšenia spotrebnej dane z piva.** Národná rada Slovenskej Republiky neschválila návrh na zvýšenie spotrebnej dane z piva, ktorým by sa zvýšili ceny piva o 6,9%. Ceny piva sa od januára 2011 zvýšia iba vplyvom vyššej sadzby DPH, čo predstavuje zvýšenie ceny piva o 0,84%.
- **Skutočný vývoj cien v posledných mesiacoch.** Celková inflácia stagnovala od septembra blízko úrovne 1%. Vzhľadom na to, že v uplynulých mesiacoch bol skutočný vývoj inflácie mierne nižší oproti očakávaniam MF SR, predpokladáme, že umiernené inflačné tlaky budú pretrvávať aj v nasledujúcom roku.

Predpokladaný nárast regulovaných cien a piva v roku 2011		
	Sep-10	Dec-10
Plyn	8,7%	4,47%
Teplo	6,8%	4,0%
Elektrina	2,0%	4,82%
Voda a stočné	5,4%	1,7%
Odpad	6,0%	6,0%
Pivo	6,9%	0,84%

zdroj: ÚRSO, IFP

Aktualizácia prognózy
inflácie

Príspevky inflácie v roku 2011

Uvedené zmeny by mali v roku 2011 znížiť infláciu o 0,4 p.b. Samotné zmeny v regulovaných cenách by mali ovplyvniť výšku prognózovanej inflácie na rok 2011 o 0,20 p. b. smerom nadol, negatívny príspevok neodsúhlasenia zvýšenia spotrebnej dane z piva predstavuje 0,09 p. b, čím sa pôvodný vplyv balíčka opatrení zníži z 0,98 p. b. na 0,89 p. b. Zníženie príspevku ostatných faktorov je spôsobený predovšetkým skutočným vývojom cien v posledných mesiacoch. Príspevok rastu cien pohonných hmôt a potravín by mal zostať nezmenený v porovnaní so septembrovou prognózou MF SR.

Príspevky inflácie v roku 2011			
	Sep-10	Dec-10	zmena
Celková CPI	3,7	3,3	-0,4
<i>Balíček opatrení</i>	0,98	0,89	-0,09
<i>Regulované ceny</i>	1,02	0,82	-0,20
<i>Ceny pohonných hmôt</i>	0,12	0,12	0
<i>Potraviny</i>	0,88	0,88	0
<i>Ostatné faktory</i>	0,67	0,56	-0,11

zdroj: ÚRSO, IFP

Prognózy inflácie na rok 2011

Pre porovnanie uvádzame posledné oficiálne prognózy inflácie pre Slovensko z pohľadu hlavných domácich a zahraničných inštitúcií v roku 2011.

Porovnanie prognóz inflácie v roku 2011

MF SR (december 2010)	3,3
<i>NBS (december 2010)</i>	3,8
<i>EK *(november 2010)</i>	3,2
<i>OECD*(november 2010)</i>	3,4
<i>MMF (október 2010)</i>	1,9

(*) harmonizovaná inflácia. zdroj: NBS, EK, OECD, MMF, IFP

Vplyv očakávanej inflácie na výdavky domácností

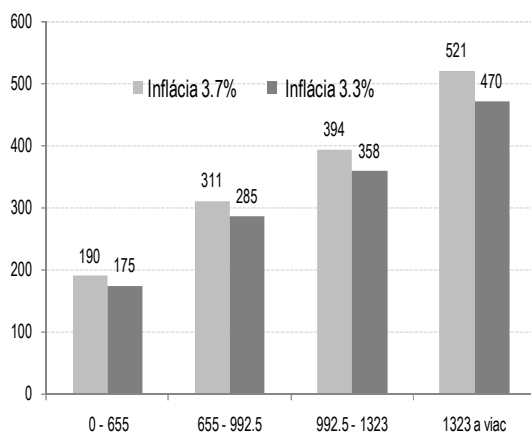
Očakávané zmeny v inflácii by sa mali prejavíť aj na výdavkoch domácností. Ak abstrahujeme od substitučných efektov, tak by očakávaná inflácia na úrovni 3,3% mala zvýšiť výdavky priemernej domácností o **25,6 EUR mesačne (ročne o 307,3 EUR)**. Predpokladali sme, že pôvodne očakávaná inflácia na úrovni 3,7% by zvýšila výdavky domácností o 28,1 EUR (ročne o 337,3 EUR). **Zmena v očakávanej inflácii by tak predstavovala zníženie výdavkov priemernej domácnosti o 2,5 EUR mesačne (30 EUR ročne).**

Keďže jednotlivé zložky inflácie budú rásť rôznym tempom, dopad na jednotlivé typy domácností bude rozdielny v závislosti od ich spotrebného koša. Najrýchlejšie by v roku 2011 mali rásť potraviny o 5,2% a ceny energií o 4,1%. Vplyv nárastu cien na výdavky jednotlivých typov domácností sme skúmali prostredníctvom rodinných účtov. **V absolútnych hodnotách bude mať nárast cien najväčší vplyv na výdavky domácnosti s vyšším príjmom, keďže majú aj najväčšiu spotrebu** (graf vpravo). Ak však zoberieme do úvahy percentuálny nárast výdavkov jednotlivých domácností, najvyšší rast výdavkov by mali zaznamenať nízko príjmové domácnosti. Hlavným dôvodom je vysoký rast cien potravín, ktorý práve pri týchto typoch domácností má väčšiu váhu na spotrebnom koši.

Vplyv zvýšenia cien sme skúmali aj na jednotlivých typizovaných domácnostiach. Vybrali sme nasledujúce domácnosti:

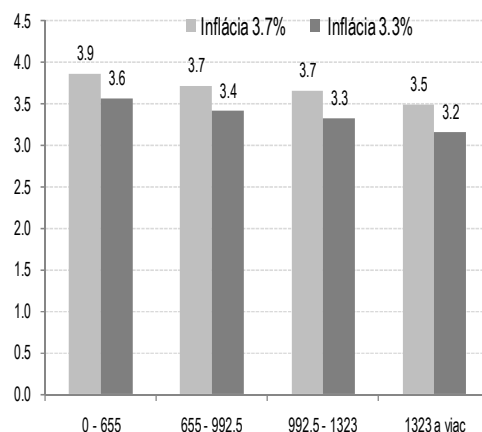
- štvorčlenná rodina s dvoma nezaopatrenými deťmi a dvoma pracujúcimi rodičmi (4,8% zo všetkých domácností)
- dôchodca žijúci sám v domácnosti (13,8% zo všetkých domácností)
- dvaja dôchodcovia žijúci v spoločnej domácnosti (8,9% zo všetkých domácností)
- domácnosť, kde príjem neprekročí dvojnásobok minimálnej mzdy bez dôchodcov (6,2% zo všetkých domácností).

Ročný nárast výdavkov domácností v rôznych príjmových kategóriách

Zdroj: Rodinné účty 2009, IFP

Percentuálny nárast výdavkov jednotlivých domácností v rôznych príjmových kategóriách, %

Zdroj: Rodinné účty 2009, IFP

Najvyšší absolútny nárast výdavkov by pri očakávanej inflácii 3,3% zaznamenala rodina s dvoma nezaopatrenými deťmi, ktorej výdavky by sa mali v roku 2011 zvýšiť o 32,6 EUR mesačne a najmenej by sa výdavky mali zvýšiť samostatne žijúcim dôchodcom o 12,4 EUR. Opačný obraz poskytuje pohľad na percentuálnu zmenu výdavkov, ktorá je najvyššia u dôchodcov a najnižšia u rodiny s dvoma nezaopatrenými deťmi.

Vplyv Inflácie na mesačné výdavky domácností¹

Typy domácností	Pri inflácii 3,7%			Pri inflácii 3,3%		
	Mesačný nárast výdavkov (€)	Ročný nárast výdavkov (€)	Mesačný nárast výdavkov (%)	Mesačný nárast výdavkov (€)	Ročný nárast výdavkov (€)	Mesačný nárast výdavkov (%)
Priemerná rodina	28,1	337,3	3,7	25,6	307,3	3,3
<i>Typizované domácnosti</i>						
Dôchodca žijúci sám v domácnosti	13,3	159,5	3,9	12,4	148,4	3,6
Dvaja dôchodcovia žijúci v spoločnej domácnosti	21,4	256,8	3,9	19,8	237,7	3,6
Domácnosť s príjmom pod 512 EUR	16,1	193,6	3,8	14,7	176,8	3,5
Rodina s dvoma nezaopatrenými deťmi	35,9	430,6	3,5	32,6	391,0	3,2
<i>Domácnosti podľa príjmových skupín</i>						
Príjem od 0 - 655 EUR	15,8	189,6	3,9	14,6	174,6	3,6
Príjem od 656 - 993 EUR	25,9	310,8	3,7	23,7	284,6	3,4
Príjem od 993 - 1 323 EUR	32,8	393,6	3,7	29,9	358,2	3,3
Príjem nad 1 323 EUR	43,4	520,8	3,5	39,2	470,2	3,2

zdroj: Rodinné účty 2009, IFP

¹ IFP pri svojich prepočtoch vychádzalo z rodinných účtov (RÚ) z roku 2009, kým očakávaná inflácia je vyjadrená v CPI. RÚ poskytujú všetky výdavky reprezentatívnej vzorky domácností, kým CPI predstavuje spotrebiteľský kôš 720 tovarov a služieb. Na agregovanej úrovni COICOP odborov sa pri tvorbe štruktúry spotrebiteľského koša prihliada predovšetkým na štruktúru výdavkov konečnej spotreby domácností z národných účtov a až v druhotne na štruktúru výdavkov rodinných účtov. Navyše sa spotrebiteľský kôš dopočítava o ďalšie faktory (inputované nájomné, šedá ekonomika atď). Váhy v jednotlivých položkách výdavkov domácností RÚ tak nezodpovedajú spotrebiteľskému košu CPI. Rozdielne váhy tak môžu spôsobiť mierne odlišné výsledky v prípade, ak by sme do úvahy brali spotrebiteľský kôš CPI.